

Szeged.

VÁROSPOLITIKAI SZEMLE

Társadalmi, politikai és közgazdasági szemle. Megjelenik évente tizszer. Számonként nem vásárolható. Csak előfizetőknek küldjük.

A szövetkezett ellenzéki pártok közleményei

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Makó, Uri-u. 4. * Előfizetés: félévre 1 P, egész évre 2 P Előfizetéseket felvesznek a pártok megbízottai. *

Vesztegettek, lábbal tiporták a magyar törvényeket és csendőröket uszították a népre

Igen, igen, akármennyire fáj és akármennyire a husunkba és a szívünkbe vág is ennek az igazságnak a megállapítása, mégsem térhetünk ki előle. Igen: a magyar Közigazgatási Biróság ítélete és megállapításai szerint a legutóbbi országgyűlési választások alkalmával vesztegettek, lábbal tiporták a törvényeket és a csendőröket uszították a népre.

D vajjon kik azok, akiknek hekuba a magyar törvény, akik fütyülnek jogra és igazságra, akiket nem igéz meg ennek a nemzetnek lelki, erkölcsi és szellemi nagysága, akik nem borulnak le áhitattal azelőtt a tengernyi szenvedés előtt, amelynek poklában érlelődött meg a magyar hivatás, akik semmibe se veszik ennek a népnek jogait és akarátát s akik nyájként kezelik ezt a busulásában és szenvedéseiben s nagyra hivatott népet?

Feleletünk a kérdésre: a Nemzeti Egység Pártjának fizetett vagy jutalmazott harcosai ők.

MIT TETTEK?

A kérdésre a közigazgatási Biróság válaszolt, legutóbb a pacsai választás eredményének a megsemmisítése alkalmával. A huszonötödik mandátum volt ez, amely megsemmisült az ellenzéki petíciók következtében. Valaha, az alkotmányos életet élő magyarság életében elképzelhetetlen volt olyan választás, amelynek mandátumait törvényszegés és vesztegetés címén dupla tucatjával semmisíti meg a bíróság. Ám beszéljen maga az ítélet. Eszerint Pacsán a Nemzeti Egység Pártja jelöltjének az érdekében

1. 124 választót megakadályoztak abban, hogy az ellenzékre szavazzon.
2. 12 esetben vesztegettek.
3. A csendőrség célzatos és tudatos magatartá-

sával megakadályozta a választókat szavazati jogaik gyakorlásában.

4. Törvénytelenül tüzték ki a zárórát, vagy záróra nélkül fejezték be a szavazásokat.

A CSENDŐRSÉG IS.

A csendőrség azért van, hogy pártokon és politikán felül állva, ügyeljen a törvényes rendre és érvényt szerezzen a jognak és igazságnak. Ezért tart fent ez a szegény és minden garasért keservesen dolgozó nemzet egy olyan csendőrséget, amelynek költségeit csak erejének végső megfeszítésével tudja előteremteni és viselni. De ennek ellenére is viseli szívesen, mert még ilyen nagy áron is biztosítani akarja a haladás és építés első és legfontosabb feltételét: a törvényes rendet. Rendet teremteni mindenki számára, hogy a törvényes kereteken belül az állam minden polgára szabadon gyakorolja jogait és végezze kötelességeit. Ez a csendőrség hivatása. S ha ettől eltér, vagy pláne, amint az Pacsán történt, ennek az ellenkezőjét teszi, akkor — még legyen hébben szólva is — közérdek helyett pártéredekeket szolgál. A párt pedig nem azonos a nemzettel és a párt érdekei nem azonosak a köz érdekeivel. Letűnik az idők országútján, de a nemzet marad. A nemzet örökké él és mi azt akarjuk, hogy a csendőrség és más rendfenntartó szervei is ennek a nemzetnek szintén örökké éljenek és szolgálják ezt a nemzetet. Szolgálják ezt az örökké élő nemzetet és ne kössék a sorsukat egy nagyon is mulandó és az elmulás országútján járó párthoz.

PEDIG MOST ODAKÖTÖTTÉK.

Igen, járjon akármilyen következményekkel is, meg kell irni, hogy Pacsán odakötötték. Pacsán ez

Kérjük azokat az előfizetőinket, akik félévre fizették elő a lapot, szíveskedjenek előfizetésüket megújítani, vagy a munkásotthonban, vagy a lap kézbesítése alkalmával.

a mindenki csendőrsége odaadta magát egy pártnak a használatára. Ezt a megállapítást nem mi tesszük, hanem a független magyar bíróság. Mi csak megírjuk, bátran, férfiasan, nem rettenve meg a megírás következményeitől. A független magyar bíróság megállapítása szerint Pacsán a csendőrség célzatos és tudatos magatartása akadályozta meg a választókat szavazati jogaik gyakorlásában. Az ellenzéki választókat a hideg, esős idő ellenére fedetlen gyülekezőhelyen várakoztatták és a csendőrség még az eresz alól is elkergette őket. Megállapítja továbbá a bíróság a csendőrökről, hogy nemcsak az urnákhoz nem engedték a választókat, hanem egyeseket határozottan lebeszéltek arról, hogy leszavazzanak. Ezt tették a csendőrök. És a bírósági ítélet tisztázza azt a kérdést is, hogy miért tették és kinek a parancsára.

A FŐSZOLGABIRÓ.

Borzasztó még kimondani és leírni is, hogy a törvénytírási és vesztegetési annak akaratából történt, akinek legfőbb, sőt egyedüli hivatása örködni a törvények betartása és törvényes rend érvényesülése felett. A főszolgabíróról van szó, akinek a választások körüli eljárásával kapcsolatosan a Közigazgatási Bíróság külön fegyelmi eljárás megindítását tartja szükségesnek azért, mert egyrészt ő maga utasította a csendőröket törvénytelen ségek elkövetésére, másrészt ő maga adott pénzt a választóknak szavazatukért. Ime a főbíró.

ÉS A FALU VEZETŐI?

Kétségbeejtő kérdés: vajjon milyen jövő vár a magyar falura, ha megbizhatatlannak lesznek a vezetők? Milliók és milliók lelkét égeti most ez a kérdés anélkül, hogy a jelenlegi politikai rendszer lehetőségét nyújtana ennek az égetően súlyos problémának a férfias és őszinte letárgyalására és különösen anélkül, hogy lehetőséget nyújtana a most előtérbe túltolt és vezetőszerphez jutott faluvezetők gondos megválogatására. Pedig a métely terjed. A szorványosan jelentkező bajból és eestekből hovatovább nemzeti veszedelem lesz s a minden faluban megtalálható s a vezetésre valóban hivatott tisztaelkű és tisztakezü férfiak a mellőzés és védelem hiányában lassanként kivonulnak a falu közéletéből és a dolgok kényszerítő hatása alatt átadják helyüket azoknak, akik a nemzeti és közérdekek félreállításával és a törvények megszegésével nyíltan odaadják magukat a hatalmon levő politikai pártnak. Annak a pártnak, amely közpénzekkel és jól fizetett állásokkal jutalmazza a szekértolót.

Ki tudja, hány faluban jutott már a nép sorsa azok kezébe, akik a párt ügyét fölé helyezik a nép sorsának és akik a párt szempontjaitól vezéreltetve büntetnek vagy jutalmaznak? Pacsán a közigazgatási bíróság az elkövetett törvénytelen ségek miatt három szavazatszedő küldöttség elnökének, névszerint: Szabó Sándor igazgató-tanító, Briglerics Béla községi segédjegyző választói és választhatói jogát 2—2 évre, vitéz Szentiványi János aktív és passzív választói jogát pedig büntetésből 3 évre függesztette föl. Megállapította, hogy ezek az elnökök megsértették a törvény rendelkezéseit és noha kötelességük lett volna, hogy intézkedjenek a csendőri visszaélések megszüntetése érdekében, semmiféle ilyen intézkedést nem tettek, sőt, vitéz Szentiványi János maga utasította a csendőröket, hogy az általa kivá-

lasztott szavazókat ne bocsássák a választási urna elé.

MEDDIG TART?

Milliók lelkét égeti a kérdés: meddig tart ez az állapot. Hiszen már nemcsak a tető ég, de beszakadással fenyeget a magyar közélet tisztaságának egész épülete is. Történjen bármi, meg kell írunk, hogy a magyar közéletben lassanként urrá lesz az a felfogás, amely önös érdekből szemet huny a közérdeken elkövetett erőszakosságok felett, amely lassanként lemond arról a reménységről, hogy a tisztaság munka után egyenes gerinccel és politikai behódolás nélkül is lehet boldogulni és helyet át a közpénzen tartott élharcosok új erkölcsi felfogásának, amely pártszempontoktól vezéreltetve büntet és jutalmaz. Aki behódol a pártnak, azé a jövő, aki pedig egyenes derékkel és megalkuvás nélkül küzd azokért az eszmékért, amelyek ezer éven át pillérei voltak a nemzeti fejlődésnek, azokra üldöztetés és kenyérlenség vár. Meddig tart ez így? A kérdésre a válasz egyszerű: addig, amíg módot és alkalmat nem adnak ennek a népnek arra, hogy tiszta választójoggal és titkos szavazással azok kezébe tegye le a sorsát és jövőjét, akik erre valóban érdemesek és hivatottak elvégezni az új honfoglalás sorsdöntő munkáját.

Tisztán és titkos választójoggal, mert afelől egy percig nincs kétségünk, hogy az, akinek nyílt szavazásos visszaélés miatt elvették a mandátumát, újabb nyílt szavazással vissza is szerezheti azt. Pacsán és a többi megemmisített mandátumok kerületeiben új választásra készülnek. És a készülődés azt mutatja, hogy a választási módszerek a Közigazgatási Bíróság szegénybélyegei után sem változnak. A nyílt szavazás és az ajánlási rendszer valósággal csábít a visszaélésekre. Csak tisztességes titkos választójog segít ezeken a bajokon s amíg ez nincs meg, addig ennél súlyosabb kérdése nincs a magyar közéletnek, ami egyben azt is jelenti, hogy amíg ez nincs meg, addig ennek érdekében egyetlen fronton van a helye az összes ellenzéki pártoknak. Előre: szenvedésen, üldöztetésen, állástalanságon s ha kell kenyérlenségen és börtönön is át a titkos választójogért. (H.)

A legkisebb órabérek hivatalos megállapítása az építőiparban a szegedi iparkamara területére

Junius 8-án ülésezett a szegedi iparkamarai körzetben a legkisebb órabért megállapító bizottság. A legkisebb órabért megállapító bizottság öt csoportra osztotta a kamara területén lévő városokat és községeket, a bérmegállapítás szempontjából.

Az első bér csoportba Szeged és Békéscsaba tartozik.

A második bér csoportba a többek között Makó, Mezőhegyes tartozik. Megállapított legkisebb órabérek kőműves és ácssegédnek, ké tévi segédidőn alól 44 fillér, két éven túl az órabér 48 fillér. Férfi napszámos órabére 26 fillér, nő és fiataloké 20 fillér.

A harmadik bér csoportba a többek között Battonya, Elek, Püspöklele, Tompa, Tótkomlós községek tartoznak. A megállapított legkisebb órabér 2

Támogatja közérdekű munkánkat, ha előfizetőket szerez lapunkra!

éven aloli kőműves és ácssegédnek 40 fillér, 2 éven túl óránként 46 fillér. Napszámos órábéra 24 fillér, nőké és fiataloké óránként 20 fillér.

A negyedik bércsoportban a többek között Csánádpalota, Földeák, Kevermes, Kétegyháza, Királyhegyes, Kiszombor, Magyarcsanád, Medgyesegyháza, Mezőkovácsháza, Pitvaros községek tartoznak. A megállapított legkisebb órabér 2 éven aluli kőműves és ácssegédnek 38 fillér, 2 éven felül 42 fillér. Férfi napszámos órábéra 22 fillér, nőké és fiataloké 18 fillér.

Az ötödik bércsoportba tartoznak azok a községek, amelyek a többi csoportokban feltüntetve nincsenek. Ezekben a helyeken az órabér 2 éven aluli kőműves és ácssegédnek 34 fillér, 2 éven túl 38 fillér. Férfi napszámos órábéra 22 fillér, nőké és fiataloké 18 fillér.

A bizottság határozata szerint a heti 54 órát meghaladó munkaórákon túl, 12 százalék túlóradíjat kell fizetni.

A bizottság határozatát felterjesztették az iparügy miniszterhez jóváhagyás végett, melynek jóváhagyása már nem soká késik.

Természetes ezzel a miniszter által megállapítandó munkabérral is csak akkor érnek el a munkások valamit, ha maguk is igyekeznek a rendeletben biztosított jogukért némi kis fáradtságot szentelni. És nem lesznek majd a munkások is azon, hogy hogyan lehetne a rendeletet kijátszani, vagy elnézők lesznek, ha valamelyik munkaadó ki akarna bujni a rendeletben előírt bérfizetések alól. (K.)

És mit szól ehhez Ring Béla, vármegyei főjegyző Ur?

Egyszer minden igazságra rásüt a nap. A Ring Bélára is. Az elmúlt országgyűlési képviselőválasztás alkalmával Ring Béla személyesen is részt vett Görgey István kortes útján. Sőt, fel is szólalt az egyik kortes gyűlésen, amivel — kétségtelenül — azt a látszatot keltette, hogy a képviselőjelölt ur hatóságai támogatásban részesül. A választásokat követő megyegyűlésen H. Szabó Imre megyebizottsági tag kifogásolta Ring Bélának ezt az eljárását és a törvényre való hivatkozással tiltakozott az ellen. A törvényhatósági bizottság nagy többsége persze nem adott igazat H. Szabó bizottsági tagnak, Ring Béla pedig igen emelt hangon és igen erélyesen utasította vissza az általa méltatlannak minősített támadást és a beszédét így fejezte be: és ki tilthatja meg nekem, a szavazó polgárnak, hogy Görgey barátom érdekében, ha felfogásommal összeegyézthetőnek tartom, szót emeljek.

Nos, Ring Béla főjegyző urnak erre a nagy hangon feltett kérdésre választ adok most a legfelsőbb közigazgatási bíróság abban az ítéletében, amelyet egészen hasonló ügyben Vári Lajos városi főszámvevő ellen hozott. Történt ugyanis, hogy Vári főszámvevő, tisztviselő léttére, egészen azonos hibába esett. Ő is megjelent Görgeynek egy kortes útján és ő is beszédet mondott Görgey érdekében, amivel szintén azt a látszatot keltette a választó polgárságban, hogy Görgey hatósági támogatást

élvez. Az ellenzék a maga igazának biztos tudatában, hivatkozással a választási törvénynek arra a pontjára, amely a tisztviselőket eltiltja a korteskedéstől, a Közigazgatási Bíróság elé vitte az ügyet, ahonnan a törvénytelen megállapítását és megbüntetését kérte. A feljelentést azonban Ring Béla ellen nem tette meg, mert az ellenzéki pártok egyöntetűen arra a megállapodásra jutottak, hogy bár a törvénytelen megállapítás megtörtént is, mégsem kívánatos ennek a törvénytelen megállapításnak a vármegyei főjegyző személyével kapcsolatos megállapítása. Megelégedtek ezért azzal, ha Vári Lajos főszámvevő személyére vonatkozólag tétetik meg a feljelentés. Így is lett. És a Közigazgatási Bíróság döntött. Ugy, ahogy azt a törvény előírja. Megállapította, hogy a főszámvevő törvényt sértett, amikor tisztviselő léttére Görgey érdekében korteskedett s utasította a vármegye közigazgatási bizottságát, hogy indítsa az ügyben vizsgálatot és büntesse meg a főszámvevőt. Nem akarja az ellenzék ebben az ügyben a főszámvevő fejét, sőt, az egész ügyet csak a tárgyi igazság ki-domborítása érdekében vitte a bíróság elé. A főszámvevőnek nem akarja a fejét, a vármegye főjegyzőjét pedig, fontos pozíciójában, még bíróság elé sem kívánta állítani. Bizonyítani akarta azonban, hogy ebben az ügyben is a teljes törvényesség álláspontján áll, legfőképpen pedig dokumentálni akarta, hogy a törvényt büntetlenül megszegni nem lehet. Reméljük, hogy e döntés után Ring Béla is megnyugszik abban, hogy a törvény azért törvény, hogy azt megtartsák. (H.)

Nem forog a, nem forog a marosparti vizikerék

Az olvasó ennek a címnek láttára bizonyosan rándít egyet a vállán, mondván: hát ha nem forog, nem forog, a dorozsmai szélmalom se forog, mégse esik ki a világ feneke. De bizony ez más eset. Mert a dorozsmai szélmalom csak azért ne forgott a nótában jelezett időben, mert nem fújt a szél. Ezzel szemben a Maros folyik és az S. Bálint György kezdeményezésére és a különböző egyesületek és Tehénjárás Társaság pénzén létesített vízi kerék még sem foorg és nem okádja a vizet úgy, hogy hasalji füvet neveljen a teheneknek.

Nem forog, pedig ez nem szép tőle. Nem pedig azért, mert az első elszánás idején már igen nagy áldomás ivódott rá a Koronában, mindazok pedig, akik aggodalmuknak adtak kifejezést atekintetben, hogy a kerék vagy nem fog forogni, vagy ha forog is, vizet nem fog hozni, vagy ha hoz is, a víz nem fog annyi hasznot hajtani a tehénjáráson, mint amennyibe kerül, mondom mindezek az aggodalmaskodók egy lesajnáló kézmozdulattal intéztettek el, sőt! Mindezek után pedig valóban nem szép és igen nagy háládatlanság a vizicsudától, hogy nem forog, hanem csak áll, áll és bámulja a vizet, mint-ha nem tudná, hogy mivégből állították oda. Bámulja. Erről eszembe jut, hogy az egyik makói gazda azon a címen kérte két kutyája közül egyiknek az adómentességét, hogy az az egyik nem a házat őrzi, hanem csak azért van, hogy a másikra vigyázzon és tanítsa ugatni. Talán a vizikerék is így van,

ha volna egy másik kerék, amely előtte kanalazná a vizet, akkor talán ő is kedvet kapna hozzá.

Am akármelyik oldaláról nézzük is a dolgot, ebben az ügyben az áldozatot hozó egyesületek, legfőképpen pedig a tehénjárási gazdaság, csak vesztes lehet. Mert nincs kizárva ugyan az, hogy sok toldozgatás és foltozgatás után mégis megindul az S. Bálint féle vizikerék és elvégzi azt a vízemelési műveletet, amire emelték, de ebben az esetben is megoldhatatlan probléma marad a tehénjárási öntözése, csupán azért, mert a terület csatornázása olyan pénzbe kerülne, amit évtizedek alatt se fizetne vissza. De — ismételten feltéve, hogy hosszas reperálás után csakugyan beválna a még ki nem próbált és erre hajlandóságot nem mutató vizikerék, akkor is a megoldásnak ez csak az első gyámoltalan

lépése volna, mert az egész járás öntözéséhez legalább 20 ilyen kerék kellene, legalább 5 állandó munkaeővel és a gépeket legalább 3 évenként újakkal kellene kcsereálni, ha ugyan minden évben el nem vinné azokat a jégzajlás. A költség tehát se-hogy sem állana arányban a legelő jövedelmének fokozásával. De nem is értjük, mirevaló a drága kísérlet, amikor a víz erejét fel lehet használni szivattyu meghajtására, éppen ugy, mint a jól bevált bolgárkerékek vagy vízimalomrendszeren alapuló víziemelő készülékek meghajtására. Ezek ismert vízemelő és ugyanolyan eredmény mellett felényibe se kerülnek, mint a bájos ismeretlen. Mirevaló hát a kísérlet, akár a tehénjárási gazdaság, akár más egyesületek pénzén? (H.)

S. Bálint György, felsőházi tag, védett gazda, kevésnek találja a makói foltozó varga adóját

Ebben a cimben nincs kérem senmi tulzás. Ugy van, ahogy írjuk, S. Bálint György, felsőházi tag ur, védett gazda, a felsőházban elmondott és a Makói Újság július harmadiki számában leközölt beszédében kevésnek minősítette a makói foltozó varga adóját és annak emelését kérte azzal a céllal, hogy annak ellenében csökkentsék a gazda adóját. Hogy pedig kívánságának nagyobb nyomatékot adjon, mindjárt összehasonlítást tett a makói gazda és a makói kisiparos adója között s az összehasonlítás eredményeként állapította meg azután azt a tényt, hogy: a makói kisiparos sokkal enyhébben van megadóztatva, mint a makói kisgazda.

Ez az a tény, amivel meg kell birkóznai ebben a cikkben. Vagy mondjuk, amit meg kell cáfolni. A megcáfolási lehetőség azonban olyan nagy s az S. Bálint ur által elmondottak olyan sok támadási felületet nyujtanak, hogy szinte nehéz megállapítani melyik oldalán kezdje az ember. Mindenek előtt állapítsuk meg azt a tényt, hogy ebben az országban, a kartelleket kivéve, mindenki sok adót fizet. Tulzottan sokat. A gazda éppen ugy, mint az iparos. Ez az első igazság. A második, még ennél is szomorubb: akármilyen sok legyen is az adó, gazda mégis van ebben az országban — hál Istennek —, de kisiparos, a szó 30—40 év előtti értelmében, már csak kihálóban van. Ugy van, ahogy írjuk. A mester, akinek rendes háztartása van, saját háza, jól bemunkált kertje, szőlőföldje, komoly raktára, két-három segédje, ugyanannyi inasa, felesége két inas segítségével hozza háza a piacon vásárolt mezőgazdasági cikkeket, mindennap terített asztal mellé ül, amelyen legalább ünnep napon egy kis bor is akad, ma már nincs. Kihalt. A makói kisipar a végét járja. Azok a makói kisiparosok, akiknek komoly tőkájuk volt vagy van, azok esetleg éldegének a tőkájükből, de a tudása és két keze munkája után élő kisiparos élete vergődés. Talán még ennél is rosszabb. Hogy van néhány kivétel (esetleg a husiparban) az csak erősíti azt a szomorú tényt. A második igazság tehát az, hogy a kisipar a végét járja. Ebben nincs konjunktúra és nincs kilátás sem arra, hogy ha nincs ára a disznónak és a csirkének, talán majd lesz a buzának, vagy a hagymának. Ebben a foglalkozási ágban nincsennek remények sem, olyan okokból főként, amelyeknek a letárgyalása nem tartozik e cikk keretibe.

Ez volt a második igazság és a harmadik az, hogy azok az adatok, amelyeket S. Bálint György ur a maga állításának igazolására felsorakoztat, egyszerűen nem felelnek meg a valóságnak. Könyveműen odavetett számokat sorakoztat fel e súlyos és sokakat érintő tárgy igazolására. Lássuk csak: először is nincs Makón olyan iparos, aki két segéddel és négy tanonccal dolgozzon. A tanoncok számát a törvény szabályozza. Két segéd után nem jár négy tanonc. De ha egyik-másik iparban van is erre lehetőség, nincs olyan makói iparos, akinek ugy menne az ipara, hogy abból két segéd mellett négy tanoncot tudna etetni. Ezt az állítólagos kétségédes és négytanoncos iparost hasonlítja össze S. Bálint ur a 20 holdas makói gazdával és az összehasonlítás eredményként megállapítja, hogy amíg a 20 holdas gazda egész évi adója 263 pengő, addig a kétségédes és 4 tanoncos kisiparos mindössze 73 P 72 fillért fizet adó címén. Vagyis alig 30 százalékát annak amit a gazda fizet. Hát kérem, ez súlyos tévedés amit megcáfolnak az adóhivatal hivatalos számadatai. És pedig a következőkben: egy segéd nélkül dolgozó makói kisiparos évi adója (az adókönyv tanúsága szerint) 82 P 80 fillér. Egy segéddel dolgozó makói iparos fizet adó és társadalombiztosító díj címén 236 P 44 fillért, amiben még nincs benne az ipartestületi tagdíj. Ha pedig ez az egy segéddel dolgozó iparos véletlenül husiparos, akkor adó, fogy. adó, vágásidíj és Oti címén nem kevesebb, mint 2500 P-t fizet. Egy kétségédes takács fizet 413 pengős és egy ugyancsak kétségédes borbély fizet 280 P 70 fillért. Még csak annyit, hogy a háromsegédes és egytanoncos mézszáros összes adója egy fillérrel sem kevesebb 7 ezer pengőnél. És így tovább.

De miért kell ezt összehasonlítani. A terhek súlya alatt görnyedten járó gazdákat és iparosokat miért kell szembállítani egymással, amikor ebben a városban és ebben az országban mindenki tudja, hogy a kisemberek adója, tartozzanak akár a mezőgazdák társadalmába, akár az iparos vagy kereskedő osztályhoz, tulzottan sok. Amin azonban nem ugy lehet segíteni, hogy az egyik tulzottan megterhelt ember vállairól levezszük a terhet és átrakjuk a másik már eddig is tulterhelt adózó vállaira, hanem egy helyesebb és igazságosabb gazdasági berendezkedés és adópolitika révén. Ha azonban már felvetődött a kérdés, akkor még sem mehetünk el néhány igazság leszögezése nél-

kül. Ezek az igazságok pedig a következők: a gazdák és iparosok összehasonlításánál nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a gazdánál a földje és a munkája van megadóztatva, az iparosnál tisztán csak a munkája. Ami azt jelenti, hogy az iparos, ha beteg lesz, oda az adóalap és a kereset. A gazdánál a föld még ebben az esetben is hoz valamit. És az öregség, a munkátlan napjai? Amikor a kéz többé nem tudja emelni a kalapácsot? Mi lesz akkor? A méstetséget nem lehet haszonbérbe adni, mint a földes-két. Erre nem gondol S. Bálint ur?

És még egy nagy súlyos igazságot: ezt az összehasonlítást a gazda és az iparos adója között bárki megtehette volna, csak éppen az az S. Bálint nem, aki mint mezőgazda védeltséget élvez a kormánytól s akinek az adósságába éppen most igen komoly összeget törlesztett a kormány a közpénzekben befolyt, tehát a kisiparosok által is fizetett adókból. Igen, a védeltség intézményét ebben az országban mindenki megérti. Sőt, sokan vagyunk azon a nézeten, hogy amint — nemzeti szempontból — védelemre méltók a gazdák, ugyanugy védelemben kellett volna részesíteni az érdemes magyar kisiparosságot is. Ha azonban ez nem történt meg, akkor legalább annyi kiméletben részesüljön a kisiparos, hogy ne érje támadás éppen az olyan törvényhozó részéről, aki részese ennek a védelemnek s aki aktív gazda léttére jól fizetett igazgatója az egyik makói pénzügyintézetnek s aki a mai rendszer bizalmából élvez magas társadalmi állást, különleges megbecsülést és igen nagy jövedelmeket. Ez is az igazsághoz tartozik.

(*)

Írja meg Szerkesztő Ur!

Találós kérdés. A kérdés rövid és a válasz nem kétséges. Egyik olvasónk azt írja nekünk, jó lenne megkérdezni a közönséget, hogy vajjon mit gondol, Görgy István mandátumát megsemmisítette volna-e a bíróság, ha kellő időben megpeticionáltak volna. Ismételjük: a válasz nem kétséges és mi nem is a válasz okából foglalkozunk a találós kérdéssel, hanem, mert egy kis szemrehányás is érzik a levélből és sokak beszédéből atekintetben, hogy az ellenzék megfélemedezett a peticionálásra. Nem kérem. Az ellenzék nem feledkezett meg erről, de két okból nem tette meg. Először, mert a peticionálásnak ezres költségei vannak, amit — ha a megpeticionált képviselő ítélethirdetés előtt visszalép a mandátumától — a petíciót benyújtottnak kell viselni. Másodsor: mert akitől választási visszaélések miatt elveszik a mandátumát, az újabb nyílt választásban ugyanazokkal az eszközökkel, amelyekkel a megsemmisített mandátumát szerezte, vissza is szerezheti azt. Nem peticionálni kell tehát, hanem Makó egész népének osztatlan egységben kell felsorakozni a tisztességes titkos választójog érdekében.

*

Kinek jár választójog? „Elkeseredett” olvasó írja: a sok ezer makói polgár sorából engem is kihagytak a választók névjegyzékéből. A múltban volt, a jövőben nem lesz választói jogosultságom. Nem értem: ha eddig rendelkeztem elég képességgel és készséggel ahhoz, hogy öt-hat évenként egyszer én is beleszóljak a nemzet sorsának az írá-

nyításába s ezzel a saját sorsomnak is irányítója legyek, akkor miért nem rendelkezek most. Ki állapítja meg, hogy a jövőben nem lesz. Avagy talán azt hiszi a ma dicsőségesen uralkodó rendszer, hogy azért áll az ország szekere olyan rosszul, mert választások alkalmával én és a most kihagyott polgártársaim is beleszólunk az ország dolgába? Szó sincs róla. Ebben a városban már hosszú évtizedek óta nem érvényesült az ellenzéki polgárság akarata, ami azt jelenti, hogy mi, kihagyott ellenzékiek nem vagyunk felelősek azok kormányzásaért, akiket a mi ellenzésünk ellenére választottak meg. Az ország mai nehéz helyzete tehát nem a mi politikánknak a következménye, amiből következik, hogy bennünket nem kihagyni kell a választói névjegyzékből, hanem ellenkezőleg, olyan választói törvényt kell csinálni, hogy egyszer már a mi akaratunk is érvényesüljön. Ha pedig ki akarnak valakit hagyni, akkor hagyják ki azokat, akik a nemzet nyakára hozták ezt a mai karteles és teljesen a kisemberekre támaszkodó rendszert.

*

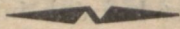
Miért ültünk a városházán? Városi képviselő vetette fel ezt a kérdést hozzánk intézett terjedelmes levelében, amelyben a többek között ezt írja: minden hónapban elkeseredett viták folynak a város képviselőtestületében arra nézve, hogy miként intézzük szeretett városunk ügyét. Nem tartozom se az ellenzékhez, se a Nephez. Amolyan szerény tagja vagyok a képviselőtestületnek, aki azt szeretném, hogy fölötte minden politikának úgy follyanak a város ügyei, hogy abból haszna legyen a város minden rendű és rangú polgárának. A szegény találjon szegénységére egy kis szociális olajcseppet, amely elviselhetőbbé tegye számára az életet és éreztesse vele polgártársai megbecsülését és gondoskodását, a nagy viszont örömét találja a fejlődő és a magasabb kulturális igényeket is kielégítő városban. És az az érzésem, hogy a képviselőtestület igen sok esetben eltalálja azt az utat, amelyen e célok felé haladunk. De kérde: miért mindez a sok vita és egyáltalán: miért ültünk a városházán, ha a város vezetősége nem tartja kötelességének a képviselőtestület határozatainak a végrehajtását. Mindjárt konkrét esetet is mondok: a képviselőtestület 4 hónappal ezelőtt elhatározta, hogy a városi hónapszámok napszámát napi 30 fillérrel felemeli. Az emelésre nagy szükség van, mert e nagycsaládu emberek havi 45—50 pengőért dolgoznak reggel 4 órától este 8 óráig. Sokszor azon túl is. A határozat azonban határozat maradt. Ma sincs megvalósítva. Éppen így történt egy volt városi helypénzszedőnek havi 10 pengős kegydíjával. Sőt, ma sincs végrehajtva a képviselőtestületnek az a múlt évben hozott határozata, amellyel elhatározta, hogy vízgyűjtőmedencével látja el az igás uti ártézi kútát. Pedig a medencére égető szükség volna, mert jön a cséplés s vele együtt fokozódik a vízszükséglet és nő a tűzveszedelem. De ott vannak a különböző építkezések: a vágóhíd reperálása, a szegényház kibővítése, a honvédi népház megépítése, mind-mind aktuális és mindezeket vállalatba adja a város vezetősége anélkül, hogy a vállalkozó személyére nézve megkérdezné a képviselőtestületet. Ismétlően kérde tehát: miért vitázunk mi és miért ültünk a városházán: ha vagy nem kérdeznak meg bennünket, vagy ha megkérdeznak, nem hajtják végre a mi akaratunkat. — A kérdést tisztelettel továbbítjuk a város polgármesteréhez. Ő illetékes feleletet adni erre.

(H.)

HÍREK

Ezért bűnhődni kell!

Három elnök, már mint három szavazatszedő elnök a pacsai kerületben megsértette a törvényt és ezért aktív és passzív választójogukat a bíróság felfüggesztette. Ime a dicsőséges nyílt szavazás egyik legújabb haditette. Az elnök urnak a törvény csak hekuba, ha arról van szó, hogy a Nep-jelölt a nép akarat ellenére képviselő legyen. Az elnök ur fütyül midnenre, amikor a Nep jelölt győzelméről van szó. Ha az elnök urak magánemberek volnának, akkor is kétségbeejtően szomorú volna az, amit csináltak. De még szomorubb és még kétségbeejtőbb az, hogy mindhárman köztisztviselők. Az egyik tanító, a másik jegyző, a harmadik állatorvos. Köztisztviselők, akik esküt tettek a törvényre és a köz érdekeinek a szolgálatára. Esküt tettek és ezzel szemben megszegték a törvényt. A népet, amelynek keserves adófilléreiből fizetésüket kapják, kisémmizték a jogaiból. Ezt, uraim, nem lehet. Ezért felelni kell és ezért bűnhődni kell. (H.)

Építőmunkásgyűlés. Jólsikerült építőmunkásgyűlést tartottak a makói kőműves és ács munkások június 28-án a munkásotthonban. Kotormán Antal elnök beszámolt az iparügyi miniszter által elrendelt órabármegállapító bizottság munkájáról, mely Szegeden ülésezett. Erre az ülésre Makóról a munkások Kotormán Antalt küldötték ki az érdekeik képviselőjére, a munkaadók is küldöttek ki maguk közül, de azok a tárgyaláson nem jelentek meg. Beszámolt az elnök az építőmunkások országos közgyűlésén végzett munkájáról, az ott hozott fontosabb határozatokról, majd a bér- és munkaviszony országos vonatkozású rendezéséről. A szép számban megjelent építőmunkások nagy figyelemmel hallgatták az elnöki beszólásokat. Minden remény megvan arra, hogy a több, mint három évtizedre visszatekintő építőmunkás szervezet ismét el fogja érné azt a színvonalat, melyet a három évtized alatt oly sokszor elért. Szolgálhatja az építőmunkások kulturális és gazdasági ügyét. A jelenlévő tagok majdnem egyöntetűen megállapították azt, hogy minden miniszteri rendelkezések mellett is, csak akkor lesz üdvös eredmény a munkásság részére, ha ők maguk is igyekeznek testvéri egyetértésben munkálkodni azon, hogy a hivatalból megállapított munkabér és munkaidő mindenki részéről betartassék. Téves sok építőtőnek az az aggodalma, hogy az ilyen hivatalból megállapított munka- és órabérek, meg fogják drágítani az építkezést. Az igazság az, hogy a nagy közönségnek is az az érdeke, hogy a munkás, amikor dolgozik, legyen úgy megfizetve, hogy a munkájából szerényen meg tudjon élni a családjával. Nem érdeke az egy építőtőnek sem, hogy állandósuljon az inség és szükségmunka rendszere. Hiszünk azt, hogy a mai építőmunkások is hoznak annyi áldozatot a saját ügyük érdekében való munkálkodáshoz, mint 30 éven keresztül, az ő elődjek. (K.)

Pórujárt csomagmérő. A múlt év karácsonyára érdekes levelet kapott Kotroczó József, mint a szociáldemokrata párt titkára. Hipszki István nagybányegyesi napszámos a gyulai ügyészség fogházából kicsempészelt levelében azt írta Kotroczonak, hogy küldjön neki karácsonyra egy 10 kilós csomagot. Legyen benne sonka, kalács, cukor, meg kenyér. A levél végén nyomtatékkal azt írta, hogyha pár nap alatt nem kapja

meg a kért csomagot, akkor ő beszélni fog és elárulja Kotroczót, hogy 1931-ben az országgyűlési választások alatt, ővele akarta eltüntetni Báro Urbánt láb alól, majd újabb nyomtatékként hivatkozott a levélben Szeder Ferenc volt képviselővel történt ilyenirányú beszélgetésére is. Kotroczó József a levél nyomán feljelentette az illetőcsomagkérőt az ügyészségen s az ügyben a napokban volt a törvényszéki tárgyalás, ahol is a zsarolással szerezni szándékolt karácsonyi csomag helyett 2 hónapi fogházat kapott az illető. Amikor azt kérdezte a tárgyalást vezető tanácselnök, hát miért írt ilyen levelet, ha most már ő maga is elismeri, hogy Kotroczóval nem beszélt az általa írt dologról, azt felelte Hipszki, hogy csak meg akarta ijeszteni Kotroczót, hátha akkor biztosabban elküldi a kért csomagot. Jellemző a csomagkérő életére az, hogy a mostani tárgyalásra is a fogházból vezették elő s számtalanszor volt már büntetve különböző bűncselekményekért. (K.)

Kit illet hát a hagymaház? Ismételten vissza kell térni erre a tárgyra, mert ami a hagymaház körül történik, az valóban elviselhetetlen. Ezuttal nem a ház építéséről van szó, amelynek során a legolcsóbb ajánlattevő mellőzésével azt bizták meg az építéssel, aki kerek 5 ezer pengővel többet kért ezért a munkáért, mint a teljesen megbízható vásárhelyi cég és többet, mint a szintén megbízható makói vállalkozó, hanem szó van a ház kiosztásáról vagy felosztásáról az igénylők között. A helyzet ugyanis úgy alakult, hogy az érdemes makói kertészek, akiket kizárólagossági joggal illet meg ez a ház, lassanként mellőzöttek lesznek, talán még ki is szorulnak a saját hajlékukból.

Az érthetetlen bonyodalmat a megyei gazdasági egyesület tulkövetelése okozza. Ez az egyesület ugyanis — teljesen érthetetlen okokból — már eddig is főhelyet kapott a hagymaházban, de még ezzel a főhellyel sincs megelégedve, hanem a ház teljes egyharmadát követeli magának azzal az indokolással, hogy az egyesület tagjai, a keletcanádi birtokosok, az exportra kerülő hagymának egyharmadát termelik, amiből arra következett, hogy a házból is egyharmad jár az egyesületnek.

Ezzel az indokolással szemben mi állítjuk, hogy a megyei gazdasági egyesületnek egy talpalatnyi hely sem jár az új hagymaházban. Nem pedig a következő okokból:

1. A hagymaházban helyet kap a hagymaszövetkezet, amelynek minden hagymatermelő tagja vagy tagja lehet s ezen keresztül helye van, vagy helye lehet a hagymaházban is. Ezen a címen, minden hagymatermeléssel foglalkozó nagybirtokosnak már része is van a hagymaházban.

2. A megyei gazdasági egyesületben nemcsak hagymatermeléssel foglalkozó gazdák foglalnak helyet, hanem ezeken kívül még igen sokan. Az, hogy egy egyesületnek hagymatermeléssel foglalkozó tagjai is vannak, még nem jelenti azt, hogy ez egyesületnek helye van a hagymaházban. Ha így volna, akkor ugyanezen a címen helyet kérhetne ott magának az újvárosi függetlenségi kör, a kelemenhidi kör, a honvédi kör, a makói rokant egyesület, a frontharcosok és így tovább, mindazok az egyesületek, amelyeknek sokkal több hagymatermeléssel foglalkozó tagjuk van, mint a vármegyei gazdasági egyesületnek.

3. Nem foglalhat helyet a vármegyei gazdasági egyesület a hagymaházban azért sem, mert hiszen a makói hagymakertészek a legszorosabb érdekellentétben állanak a keletcanádi birtokosokkal, akik tultermelésükkel veszélyeztetik a makói hagyma kül- és belföldi elhelyezésének a lehetőségeit.

4. Ne feledjék el a birtokosok azt sem, hogy a makói hagyma világhírét a makói kiskertészek és kereskedők kezemunkája, szorgalma és tudása vetette meg s ők csak akkor kapcsolódtak bele ebbe a termelésbe, amikor ki volt termelve a világhírű makói hagymatípus és amikor már készen voltak a világpiacok is. Ők tehát készen jöttek. A nagyok készen kaptak mindent a kicsik munkája után és most túltermelésükkel veszélyeztetik a kicsik kenyerét. Ezek után legyenek legalább annyira szerények, hogy a házukból ne szorítsák ki őket. (H.)

A makói szobafestő és mázoló munkások munkabér szerződést kötöttek. Hetek óta tartó tárgyalás után a szobafestő munkások és munkaadók munkaszerződést írtak alá. A munkabérszerződés mindkét felet a lehető legmesszebbmenően igyekszik megvédeni, a mai nehéz munkavállalási viszonyokat figyelembe véve, kötődött ez a szerződés. Rendeződött a munkaidő napi 8 órában, rendeződtek az órabérek. A szerződésnek igen jelentőségteljes része az, amelyikben a munkások elvállalták, hogy maguk között megszüntetnek minden kontármunkát, s ezt mindaddig pontosan be is tartják, amíg a munkaadók betartják a szerződést. Ebben az iparágban is rájöttek arra, ha egy kissé későn is, hogy munkás és munkaadó egy-egy iparágban nem állhat ellenségként egymással szemben, hanem mindkét félnek célszerűbb elősmerni az egymásrautaltságot. Remélni lehet, hogy mindazok a szakmák, amelyek még nem jöttek rá arra, hogy mindkét fél, tehát úgy a munkás, mint a munkaadó csak hasznát érezheti annak, hogy a szakmájában rend és megértésen alapuló nyugalom van, követni fogják a festők példáját. (K.)

Valami a villanyról. Az egyik villanyfogyasztó árjegyzéket hozott be a napokban szerkesztőségünkbe. Ez az árjegyzék 25 pengőért kínálja megvételre a Makón használatos számláló órát. De megjegyzi az árjegyzék, hogy viszonteladónak nagy árengedményt nyújt. De mennyit nyújthat akkor a villanytrösztnek, amely bizonyosan ezerszámra rendel le az ilyen órákat? Jogos az a feltevés, hogy a trösztnek egy ilyen óra nincs többé 28 pengőnél. És ennek ellenére felszámol érte havi 50 fillért, vagyis egy év alatt hat pengőt. Ami azt jelenti, hogy három év alatt visszakapja annak az órának az árát, amit legalább tíz évig, esetleg 20 évig is használ. Ha már most kiszámítjuk, hogy a Makón levő órák után mennyi haszna van a telepnek, illetve a trösztnek, akkor rájövünk arra, hogy ha más haszna nem volna, ebből is megélhetne. Így szól olvasónk panasza, amit figyelmébe ajánlunk a villanyüggyel foglalkozó városatyáknak. (H.)

A munkásotthon és a munkásság! Az összmunkások vezetősége és a pártvezetőség legutóbb tartott közösmegbeszélésen foglalkozott a munkásotthon ügyével s azt a határozatot hozta, hogy mindenkit felhívnak arra, akik az otthont látogatják, hogy az otthon fenntartásához szükséges anyagiak biztosítása végett, váltásák meg az otthon fenntartási könyvecskéjüket, ki-ki az anyagi erejéhez mérten, de legalább havi 20 fillérrel járuljon hozzá a kiadások fedezéséhez. Ugy a szakmák vezetősége, mint a pártvezetőség, ezuton is kér minden munkást, ki egy kicsit is érzi, hogy van valami köze a közönség munkájához s átérzi a közös együttlét szükségességét, igyekezzen munkástársait és ösmerőseit is megnyerni a munkásság közös ügyének támogatására. Ha mindenki eleget tesz ebbeli kötelességének, egyre-egyre alig érezhető teher jut a munkásság kulturális és társadalmi mozgalmának költsé-

geiből. Ezért az áldozatért nem mehet a munkásság a szomszédba. (K.)

A tanító szerzetesek elbocsátását kérték a makói bajtársak. Nem számoltak be a makói lapok arról az elkeseredésig fokozódó harcról, amely a makói Attila-bajtársak és a róm. kath. plébánia között folyt le az üresedésben levő tanítói állások betöltése körül. Az történt ugyanis, hogy Csepregi apátplébános egyházi szempontokra való tekintettel úgy döntött, hogy apácákkal és szerzetesekkel töltsi be a megüresedett tanítói állásokat. Erthető, sőt egészen természetes, hogy az ügyet az ifjúság elhelyezkedése szempontjából néző Attilások ez ellen a maguk módja szerint tiltakoztak és arra akarták kérni az apátplébánost, hogy álljon el ettől a tervétől. Mivel azonban ezt a kérelmet meglehetősen harcias tempóban készítették elő, az e célra szervezett küldöttség nem juthatott el Csepregi apátplébános elé. Ez a körülmény még inkább elkeserítette az állásnélküli bajtársakat, akik ebben a hangulatban és lelkiállapotban olyan kijelentéseket tettek, hogy tüntetésből be fogják verni az apácák ablakait. Erre persze nem került a sor, de Csepregi apátplébános levélben bejelentette, hogy kilép az Attilásoktól, ami a bajtársak tudomásul vettek, az apácák pedig elfoglalták új állásaikat. (H.)

Vajjon jól van-e ez így? A mostani parlamenti vitában a költségvetés tárgyalása alkalmával szinte végnélküli adatokat soroltak fel a képviselők, akik azt akarták bezinyítani, hogy nem jól van így, ahogy van... Ezekből a beszédekből közlünk le egy pár mondatrészt: „A hitbizományi törvényjavaslat vitájánál kiszámítottam, a törvényjavaslat indokolásában közölt adatokból, hogy örgróf Pallavicini hitbizománya 7.5 aranykorona után fizet, katesztrális holdanként földadót, — ezzel szemben, akinek földje van, könnyen kiszámolhatja ő mennyi után fizet. — „A magyar fogyasztónak 1.38 pengőért kell megvenni a cukrot s ugyanakkor, ugyanazt a cukrot kiviszik külföldre 26—28 fillérért kilónként.“ (Igaz, hogy a magyar fogyasztó egy kiló cukornál közel egyharmadrészt adóba fizet.) Egpár nagy adózó, — helyesebben jövedelmű, állampolgár nevét is említették a költségvetési vitába. Így megemlítették, hogy saját maguk által bevallott évi jövedelmük a következő: „Fellner Pál gyárosé 299.375, Weiss Fülöpé 303.251, Károlyi László gróf földbirtokosé 327.659, Festetics Sándor gróf földbirtokosé 338.975, mellékfoglalkozása nyilaskeresztes népvészér, Károlyi Lajos gróf földbirtokosé 358.784, Chorin Ferenc, a Salgótarjáni kőszénbánya elnkéé 385.997, Dréher Jenő földbirtokosé 397.891 pengő. Jól megértendők ezek az összegek évti tiszta jövedelmek! Most csak az a kérdés, az utána fizetendő adó van-e olyan magas, mint a fogyasztási adó, mondjuk a sónál, cukornál, szacharinnál? És még egy a kérdés, mit lehet egy embernek annyi pénzzel csinálni? És ha az országunkban a jövedelem meg- és eloszlás, helyesebb, igazságosabb lenne, mennyivel nyugodtabb és megelégedettebb lenne országunk népe. (K.)

Városi közgyűlésről. Hinkó Ferenc képviselő indítványára kimondotta a képviselőtestület, hogy a Tavasz-uccai ártézikut vízlevezetőjét rendbehozatja. Ugyancsak Hinkó indítványozta, hogy a régi munkás-házak egyes uccáiban a még hiányzó villanylámpákat szereltesse fel a város, a képviselőtestület kiadta az indítványt a villanybizottságnak javaslattétel végett. (K.)

Gera Imre leüli a két napot. Nem lázadozunk ebben a cikkben, hiszen, ha mi ültünk volna a székében annak a bírónak, aki ezt az ítéletet hozta, mi sem tehetünk volna másként, mint tett a kihágási bíró, aki gyermekének ismétlődő iskolamulasztásáért 2 napi elzárásra ítélte Gera Imre Vertán telep, Tatra-ucca 31. számú lakost. És mégis, az eset olyan szomorú és a törvényeken túl és iratlan törvények határán belül olyan bántónak látszik, hogy írásba kívánkozik. Gerá Imre földműves napszámosnak és feleségének 8 élő gyereke van. 9 hónapos a legkisebb, azután 2 éves, öt éves, 6 éves és így tovább, még egyetlen egy sem ért el a keresetképeség határáig. Gera Imre így egyedül keres. Keres, ha talál. De milyen sokat kellene találni, hogy teljen 20 pár cipőre, 10 száz kenyérére és 10 beteg test ápolására. És mert nem talál, kész a baj. Az asszony állandóan beteges. Hol mehet munkába, hol nem. De ha megy is, kire marad a család? Baj, baj. Így is és úgy is. Az igazi baj azonban akkor jött ki, amikor a hatóság kérdőre vonta Gerát, hogy az iskolakötelesek miért nem mennek az iskolába. Gera és a felesége jámborak és engedelmesek és ígérték, hogy menni fognak a gyerekek. De az ígretnek alapja a cipő, amit lábára huz a gyerek, a kis kabátka, amit a testére vesz és a kenyér, amit a táskába tesz. És mindez hiányzik. Így történt meg, hogy a Gera-gyerekek csak nem mentek az iskolába. A bíró megkegyelmezett egyszer-kétszer, talán többször is, mint azt a paragrafusok előírják. De azután csak rá kellett olvasni Gerára a paragrafust. Előbb egy napot, azután még egyet és most már harmadszor kettőt. Az utolsó ítéletnél az asszony volt bent. Az ember dolgozik. Szerény, meztel-lábas, sárga, megviselt arcú asszony. Mindenben megnyugszik, a két napban is. Csak azt kéri alázattal, hogy a férje helyett ő ülhesse le a két napot. Vajjon ki itt a hibás? A törvény bizonyosan nem, mert hiszen az iskola kötelezővé tétele a legfontosabb nemzeti és egyéni érdek. A bíró túl ment az engedékenységek határán. Gera törvényt tudó ember, aki törvény nélkül is iskoláztatná gyermekét, ha lehetne. És mégis a sok Gerák lépten-nyomon összeütközésbe kerülnek az írott törvényekkel. Hol hát a hiba? (H.)

122 milliárd fegyverre! Vicent Auriol, a francia pénzügyminiszter mondotta: évenként 122 milliárd frankot költ a világ fegyverkezésére. Emberpusztító célokra. Mennyi áldás és az emberiség életében még soha nem tapasztalt jólét fakadna abból, ha ezt a rengeteg pénzt szociális célokra fordítanák? Talán a Geráék iskolaproblémája is megoldódna ebből a pénzből? (H.)

Csipogó cikk. Szegény, árván maradt, sárga száju, gyámotlan kis galambfiókákról íródik ez a cikk. A színház padlásán százszámra fészkelnek a vadgalambok. Apró, de kedves és élelmes csavargói a kis és nagy városok uccáinak. Pesten, Velencében és más nagyobb városokban kedvencei ők az ucca közönségének. Kedvencei és nevezetességei is. Az irántuk való figyelemben él a nagy város állatszeretete és a gyengék iránti meleg részvétele. Etetik és babusgatják őket. Gyerekek, öregek, munkások, nagy urak és szegények elh hozzák nekik az ételmaradékaikat és az uccák szürke kis madárkái az emberek kezéből fogyasztják el az ajándék-morzskákat. Hát Makón nem éppen így van. Hanem pontosan fordítva. Mert azt, hogy a lövészegylet zsák-számra összeszedeti őket és galambversenyen lepuffogatja még megértenők. Az állatnak az a sorsa, hogy szolgálja az embert. De nem értjük meg azt a borzasz-

tó kegyetlenséget, amellyel hosszú hónapokig tartó és keserves éhhalálra kényszerítik az apró, pelyhes fiókákat. A gyámotlan és keservesen csipogó kis sárga madarakat! A lövészegylet megbizottja ugyanis, egy rendőrségi segéd tisztviselő, éjjel a színház padlásán szedte össze a kisfiak mellett virrasztó és gubbasztó galambmamákat és úgy hagyta vissza a fiókákat, mintha egy leesett fületlen gombról volna szó. Hogy azután a kis galambok mit szenvedtek hosszú hónapokon át, amíg megváltotta őket a jótékony éhhalál, arról csak azok tudnak beszámolni, akik napokon át hallgatták a keserves és szívet tépő csipogást. Borzasztó éhhalál volt ez, amelynek fájdalmai az állatra is éppen olyan kínosak, mint az emberre. Jó lenne talán, ha más esetben a mamákkal együtt a szegény apróságokat is elpusztítanák. Jobb a gyors elmulás nekik is, mint a lassu halál. (H.)

Színház Makón

A makói színelőadásoknak is van olyan része, amely a mi szókimondó lapunkba tartozik. Így például meg kell írni azt, hogy a város társadalmának jobb viszonyok között élő vékony rétege állandóan hiányzik a színházból. A gazdasági konjunktúra hol ennek, hol annak a rétegnek kedvez. Most azok vannak felül, akiknek a kulturális színvonaluk is megvan a színelőadások élvezéséhez és értékeléséhez: a magosabb állásban levő köztisztviselők, akiknek érezniük kell azt, hogy a nemzettel és a közszemélyi kötelesség ilyen időben a magyar színművészet olyan mérvű támogatása, amelynek révén legalább lehetővé válik ennek a színművészetnek az átmentése a bizonyosan eljövendő szebb és boldogabb időkre. Azután meg ne hagyjuk figyelmen kívül azt sem, hogy a makói színház látogatása nem áldozat, sőt nehéz helyzetben levő színművészeinkről valóban el lehet mondani, hogy még művészeti szempontból nehéz körülmények között is kifogástalant nyújtanak. Aki pedig látogatja a színházat, azok között nagyon sok a potya. És persze azok potyáznak legszívesebben, szinte sportszerűen, akik legkevésbé sincsenek erre rászorulva. Régebben az egész első sor potya volt. Zombory rendőrtanácsos azonban meleg szívvvel nyult ehhez a kérdéshez is. Am még mindig nem értjük azt, hogy a szolgáltatételre kirendelt rendőrtisztviselő miért ül közvetlen a színpad melletti első páholyban, amikor onnan aligha láthatja, hogy milyen rendőri intézkedések és beavatkozások válnak szükségessé, mondjuk a hátsó sorokban, vagy pláne a karzatán. Minden más városban az ügyeletes rendőrtisztviselő és tüzoltó és más szolgálatban levő hatósági személy úgy ül, hogy minden pillanatban készen lehessen a beavatkozásra és segítségnyújtásra. Baj van a közönséggel is. A későn jövöket Makón nem lehet kizárni, mert akkor csak a potyák maradnának belől. De ha már későn jár különösen a karzat közönsége, akkor ezt tegye csendben és ne csináljon ezzel mindenkinek megbotránkoztató zajt. És így tovább. (H.)

Felelős szerkesztő: H. Szabó Imre.

Felelős kiadó: Kotroczó József.

Nyomatott a Délmagyarország Hirlap- és Nyomdavállalat könyvnyomdájában, Szegeden.